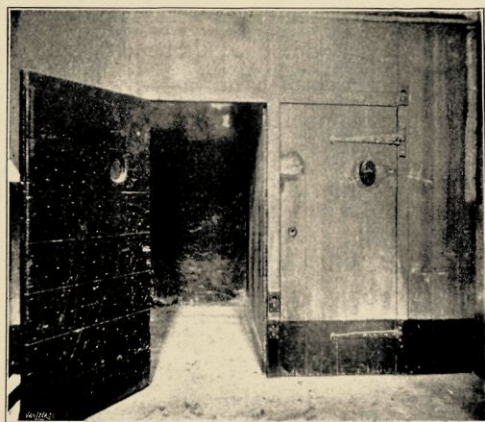

Het oude Buitengasthuis (Pesthuis) te Amsterdam.

KRANKZINNIGEN-CELLEN; ÉÉN GEOPEND. ÉÉN GESLOTEN.

huisjes voor de verpleging van lijdens aan besmettelijke ziekten.

Aan het college van regenten werd een 6-tal regentessen of buitenmoeders toegevoegd, allen gekozen uit „de deftigste ingezetenen.”

De geneeskundige dienst was opgedragen aan één doctor en één chirurg.

Van de eigenlijke bestemming, die het Pesthuis in den loop der jaren kreeg, nadat de pest voor goed, naar te hopen is tenminste, geweken bleek te zijn, vertelt een anoniem stedebeschrijver van Amsterdam *), waar hij, na een korte beschrijving van de inrichting van het gebouw, mededeelt:

„De inwendige verdeeling van dit huis beantwoord ten volle aan het oogmerk der stichting, zijnde het huisvesten, behandelen en bewaken van zinnelooze of onnozele personen, van de zoodanigen die door besmettelijke onherstelbare ziekten zijn aangetast, en eindelijk van zulken die aan venerieke of andere kwalen lijden. Men bepaalt zich omtrent deze ongelukkige voorwerpen (*sic*) niet alleen tot eenvoudige voorzorgen, ijzere tralies, het dagelijks ververschen der lucht, berookingen en andere hoogstnoodige behoedmiddelen tegen de buitensporigheden der van hunne zinnelijke vermogens beroofde ongelukkigen aan de eene, en tegen de besmetting der kwaadaardige ziekten aan de andere zijde, maar men draagt ook alle bedenkelijke zorg om aan onze naar ziel of lichaam lijdende

*) Het tegenwoordig Amsterdam. Te Amsterdam bij L. A. C. Hesse, 1809.

natuurgenoten het gebruik der rede of hunne vorige gezondheid weder te geven.”

Het Pesthuis was dus in hoofdzaak de plaatsvervanger geworden van het „Dolhuis” op het Rusland, boven welks poort eens het min of meer euphemistische opschrift prijkte, dat allen

*Die met kranksinnigheid zijn begaeft,
Die worden hier gespijst en gelaeft.*

Wilde men iemand dan ook op de zachtste wijze te kennen geven, dat men hem wel een plaats in het „gekkenhuis” waardig keurde, dan heette het: „Over de latjesbrug met jou.” Die Latjesbrug was de hiervóór reeds genoemde Pestbrug, die, over den Overtoom, naar het Pesthuis leidde.

II.

En zooals en wát het tot Buitengasthuis verdoopte Pesthuis in het begin dezer eeuw was, zóó en als zoodanig werd het ook in '93 door de laatste patiënten verlaten. Het oude en gansch verouderde gebouw bleef in hoofdzaak bestemd tot verpleging van lijdens en lijdresses aan psychische- en besmettelijke ziekten, hoewel ook zalen voor algemeene ziekten niet ontbraken.

Voor het invoeren van nieuwigheden op algemeen-medisch gebied leende het massale bouwwerk zich ten eenemale niet. Zelfs bij de zoo onontbeerlijke reorganisatie, welke Dr. J. van Deventer Szn., die in 1879 als directeur-geneesheer van het Buitengasthuis optrad, in den verplegingsdienst bracht door de vervanging der zoogenaamde „meiden” en „knechts” door beroeps-verplegers en verpleegsters, had men de grootste bezwaren te overwinnen wat betreft een eenigszins behoorlijke huisvesting van het personeel van den meer modernen verplegingsdienst.

Geen wonder dan ook, dat het Gemeentebestuur van Amsterdam, op voorlichting der deskundigen, in stede van aan partiële verbouwingen groote sommen ten koste te leggen, waardoor dan tóch nog minder aan de tijdseischen beantwoordende verplegings-, operatie- en andere lokaliteiten zouden zijn verkregen, in 1886 besloot tot den bouw van een geheel nieuw Buitengasthuis in de onmiddellijke nabijheid van het oude.